

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно новите храни, изменящ Регламент (ЕО) № XXX/XXXX [обща процедура]“

COM(2007) 872 окончателен — 2008/0002 (COD)

(2008/C 224/18)

На 30 януари 2008 г. Съветът на Европейския съюз реши, в съответствие с член 95 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно новите храни, изменящ Регламент (ЕО) № XXX/XXXX [обща процедура]“.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони и околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие становището си на 29 април 2008 г. (докладчик: г-н ESPUNY MOYANO).

На 445-ата си пленарна сесия, проведена на 28 и 29 май 2008 г. (заседание от 29 май 2008 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 71 гласа „за“, 1 глас „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

1.1 ЕИСК смята, че осъвременяването на законодателството относно новите храни е необходимо и полезно и ще доведе до по-голяма безопасност на храните и по-голяма правна сигурност. Ето защо той подкрепя предложението на Комисията, като при все това отправя някои предложения.

1.2 ЕИСК изразява подкрепата си за създаването на интернет страница, в която да присъства позитивният списък на разрешените храни, и която да бъде достъпна за потребителите и предприятията, но обръща внимание на Комисията върху факта, че, за да е наистина полезна, тази страница трябва да може да се намира лесно в уебсайта на Комисията и да съдържа ясни обяснения.

1.3 Тъй като регламентът разграничава две категории нови храни (в зависимост от това дали произхождат или не от държава-членка на ЕС), ЕИСК предлага позитивният списък с разрешените храни да бъде разделен на две части, за да бъде по-достъпен и по-разбираем за потребителите и операторите.

1.4 ЕИСК счита, че усилията, направени от предприятията в областта на научните изследвания, развойната дейност и иновациите, трябва да бъдат защитени от публичните власти чрез осигуряване на адекватна защита на предоставените данни и при спазване на правата на интелектуална собственост.

1.5 ЕИСК е на мнение, че крайният срок за оценка (до 1 януари 2015 г.) е прекалено отдалечен във времето.

1.6 ЕИСК счита, че изразът „не е била използвана за човешка консумация в значителна степен“ е прекалено двусмислен и може да въведе в заблуждение, да породи объркване и да стане причина за лоши практики.

1.7 ЕИСК отбелязва, че няма предвидена система, нито срок за преразглеждане на списъка, затова предлага в регламента да се посочи механизъм за преразглеждане, когато това е необходимо.

1.8 ЕИСК си задава въпроса дали е достатъчен срокът, в който Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) трябва да изготви оценката, ако такава е необходима.

2. Обобщение на предложението на Комисията

2.1 Първата европейска регулация относно новите храни датира от 1997 г. С течение на времето възникна необходимостта от осъвременяване и изменение на някои нейни аспекти.

2.2 Целта, която трябва да се постигне, е подобряване на ефективността, прозрачността и прилагането на системата за издаване на разрешение, която да гарантира безопасността на новите храни и да включва процедура на научнообоснована оценка, извършвана от ЕОБХ (Европейски орган за безопасност на храните), като по този начин се намали административната тежест за предприятията и се увеличи конкурентоспособността им.

2.3 Предложението на Комисията установява хармонизирани правила за пускането на нови храни на пазара на ЕС, за да се гарантира високо ниво на защита на здравето на човека и защитата на потребителите, както и да се обезпечи добро функциониране на вътрешния пазар.

2.4 От приложното поле на регламента са експлицитно изключени добавките, ароматизантите, екстракционните разтворители, ензимите, витамините и минералите, както и генетично модифицираните храни и фуражи, които вече са обект на друга вече установена регулация.

2.5 В предложението на Комисията „нова храна“ означава:

— храна, която не е била използвана за човешка консумация в значителна степен преди 15 май 1997 г.,

— храна от растителен или животински произход, когато растението или животното се прилага нетрадиционна техника за отглеждане, която не е използвана преди 15 май 1997 г.,

— храна, за която се прилага нов производствен процес, който не е използван преди 15 май 1997 г., когато този производствен процес предизвиква значителни промени в състава или структурата на храната, които засягат нейната хранителна стойност, метаболизъм или ниво на нежелани вещества.

2.6 Освен това предложението включва други определения на основни понятия като „традиционна храна от трета държава“ и „данни за установена история на безопасна употреба“.

2.7 В предложението се определя, че на пазара могат да бъдат пускани само нови храни, включени в списъка на Общността с нови храни, които отговарят на следните условия:

- не създават, на базата на налични научни доказателства, безпокойство за безопасността на потребителя при нормални условия на консумация;
- не подвеждат потребителя;
- когато са предназначени да заменят друга храна, не се различават от тази храна в такава степен, че нормалната им консумация да бъде неблагоприятна за храненето на потребителя.

2.8 Тези условия се прилагат за вписването в списъка на Общността както на нови храни, произведени с нетрадиционни техники на отглеждане или нови производствени методи, така и на традиционни храни от трети страни, считани за нови храни. И в двата случая е абсолютно необходимо да се спазват съответните правила и да се следва установената процедура (в която участие вземат Комисията, ЕОБХ и държавите-членки).

2.9 Комисията (в сътрудничество с ЕОБХ) ще предоставя, когато е целесъобразно, на операторите и по-специално на МСП, инструменти и технически насоки, за да ги подпомогне при подаване на заявление за разрешение.

2.9.1 Освен това, ако е необходимо, и след становище на ЕОБХ, Комисията може да наложи изискване за наблюдение след пускането на пазара от съображения за безопасност на храните (член 11).

2.10 Предложението предвижда зачитане на правото на защита на данните (член 12), както и установява, че държавите-членки трябва да определят правилата за санкции, които се налагат за нарушения на общностните разпоредби (член 13).

2.11 Комисията ще бъде подпомагана в своята работа от Постоянния комитет по хранителната верига и здравето на животните и определя краен срок за оценка на практическото функциониране на регламента (2015 г.) с цел при необходимост да бъдат направени съответните изменения.

3. Общи бележки

3.1 Централизирана процедура за оценяване и разрешаване

3.1.1 С предложението се установява централизирана процедура за оценяване и разрешаване на нови храни, която ще се осъществява от ЕОБХ (по отношение на научното оценяване) и от Европейската комисия (по отношение на разрешаването). Целта на този модел на оценяване от страна на ЕОБХ (член 10) е

да се гарантира безопасността на новите храни по единороден в целия ЕС начин и да се опростят формалностите, които трябва да извършват предприятията, като по този начин се ускори срокът за издаване на разрешителните за нови храни в Европа. Като цяло по този начин се улесняват индиректно инвестициите и интересът на предприятията от разработване на нови продукти.

3.2 Необходимост от централизирана процедура за разрешаване на нови храни, която да гарантира тяхната безопасност и да опростява формалностите по разрешаване на нови храни

3.2.1 С публикуването през 1997 г. на Регламента относно нови храни и нови хранителни съставки стана възможно включването в общностното право на нов инструмент, необходим за свободното движение на безопасни хранителни продукти.

3.2.2 Изминалите години и прилагането на регламента очертаха някои аспекти, които е задължително да бъдат подобрени, за да се гарантира висока степен на защита на здравето и благосъстоянието на гражданите и свободното движение на стоки, както и да бъде утвърден ефективен разрешителен режим, който да позволява на предприятията да работят в областта на иновациите.

3.2.3 Предложението предвижда две процедури за разрешаване в зависимост от вида на новите храни: процедура за традиционни храни от трета държава, за които за първи път се иска разрешение за пускане на пазара на Европейския съюз, и процедура за нови храни, произведени с нетрадиционни техники на отглеждане или чрез нови производствени методи.

3.2.4 За първите (член 8) е необходимо да се оптимизира съществуващата процедура за издаване на разрешение, като безопасността им се признава на базата на вече установена история на безопасна употреба през определен период (едно поколение) в трети страни и проверка дали тези храни не са били консумирани в значителна степен в рамките на ЕС преди 15 май 1997 г. Тази процедура на уведомление облекчава в значителна степен критериите, на които досега трябваше да отговарят традиционните храни от трети страни, за да могат да бъдат пуснати на пазара на Европейския съюз.

3.2.5 За вторите (нови храни, произведени с нетрадиционни техники на отглеждане или чрез нови производствени методи), върху които е концентрирана изследователската и развойна дейност на хранителната промишленост в ЕС, е абсолютно необходимо да се въведе единна система за оценка на тяхната безопасност от страна на ЕОБХ, както и ясна, опростена и ефикасна процедура (член 19), която да позволи ускоряване на формалностите по разрешаване, които до момента са пропъжителни. При все това, въпреки значимостта на този аспект, процедурата, която трябва да се следва в тези случаи, не е напълно развита в предложението, което препраща към общата процедура за разрешаване на добавки, ензими и ароматизанти. Тази препратка към общата процедура за разрешаване на добавки, ензими и ароматизанти (която все още не е приета в ЕС) е интересно предложение, но явно неговият обхват не е достатъчно проучен.

3.2.6 ЕИСК смята, че е наложително оценяването и разрешаването на нови храни да се извършват съгласно централизирана процедура (ЕОБХ и Европейската комисия), но би трябвало също така да се установи опростена, ясна, ефективна процедура с конкретни срокове (каквото е случаят с процедурата за уведомяване за традиционните храни от трети страни) за разрешаване на нови храни, произведени чрез нетрадиционни техники на отглеждане или нови производствени методи, които са в основата на иновациите в хранителната промишленост.

3.2.7 Тази процедура може да бъде включена в предложението или да препраща към друг регламент, но и в двата случая в предложението трябва да се съдържат всички необходими подробности, за да може операторът да е запознат с формалностите за получаване на съответните разрешения.

3.2.8 Предложението трябва да бъде достатъчно ясно и пълно, за да може да се прилага от операторите, независимо от това дали на по-късен етап Комисията ще предостави или не насоки (член 9).

3.3 Списъци на Общността

3.3.1 Инициативата за изготвяне на списъци (членове 5, 6 и 7), в които да се включват нови храни, ще допринесе за подобряване на информираността на потребителите и ще доведе до по-голяма правна сигурност за операторите. Подходът с изготвяне на списъци не е нов, дори напоследък все по-често се прибягва до него (виж Регламента относно хранителни и здравни претенции за храните и Регламента относно владането на вита-

мини, минерали и някои други вещества в храните). За традиционните храни от трети страни моделът изглежда достатъчно добре развит в предложението (съдържание на списъка, публикуване в уебсайта на ГД „Здравеопазване и защита на потребителите“), но не така стоят нещата с другите нови храни (не се знае дали съдържанието на списъка ще се публикува в уебсайта на ГД „Здравеопазване и защита на потребителите“ ...). Ето защо по този въпрос трябва да бъдат направени уточнения.

3.4 Защита на интелектуалната собственост

3.4.1 Разработването на нови храни изисква значителен потенциал и инвестиции от страна на предприятията в изследователска и развойна дейност. Ето защо следва не само да им се предложат опростени, бързи и икономически достъпни процедури, но трябва също така научните данни и разработките да бъдат защитени по начин, който да не пречи на конкурентоспособността. Не е ясно определен обхватът на защитата на данните, на която според предложението имат право предприятията (налице е единствено позоваване на разрешенията, това какво се случва с отхвърлените заявления и т.н.).

3.4.2 Ако в бъдещия регламент бъде включен инструмент за защита на данните, това ще гарантира на предприятията сигурност за икономическите и човешки ресурси, които отделят за нови разработки. В защитата на данните предприятията ще видят инструмент, който им гарантира необходимата сигурност, за да продължат иновациите и да бъдат все по-конкурентоспособни на пазара и пред все по-големите изисквания на потребителите.

Брюксел, 29 май 2008 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Dimitris DIMITRIADIS